

**ПРАВИЛНИК
ЗА ЗАКРИЛА И УПРАВЛЕНИЕ НА ОБЕКТИТЕ НА ИНТЕЛЕКТУАЛНА
СОБСТВЕНОСТ В БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ**

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този правилник урежда реда за закрила и управление на обектите на интелектуална собственост в Българската академия на науките (БАН) и нейните самостоятелни звена, които са създадени при изпълнение на задължения, произтичащи от трудови или други договорни правоотношения или върху които са придобити права по друг начин.

Чл. 2. В съответните договори (трудови, граждански, докторантски и за обучение на стажанти или студенти, както и в договорите с други организации), по които страна е БАН и / или нейно самостоятелно звено, се уреждат правата и задълженията на страните по повод създаването, закрилата и управлението на обектите на интелектуална собственост в съответствие с този правилник и действащото законодателство.

Чл. 3. (1) БАН и / или нейно самостоятелно звено е носител на права върху обекти на интелектуална собственост съгласно член 1, когато техният автор / изобретател е:

1. изпълнявал присъщите за длъжността му служебни задължения;
2. изпълнявал задължения извън посочените в т. 1, но те специално са му били възложени и от това се е очаквало създаването на изобретение;
3. използвал материални или финансови (парични) средства на БАН или нейно самостоятелно звено, или знания и опит, придобити в резултат на работата.

(2) БАН или нейно самостоятелно звено може да бъде носител на авторски и сродни права върху създадено произведение, когато това е изрично предвидено в трудов или друг договор.

(3) Правата върху обекти на интелектуална собственост може да принадлежат съвместно на БАН и / или нейно самостоятелно звено и автора / изобретателя, и на трети лица, когато това е предвидено в договор.

(4) БАН и нейните самостоятелните звена са носители на правата върху обекти на интелектуална собственост, създадени от докторанти, студенти и специализанти през периода на обучението им, както и при участието им в проекти, включващи трети лица и в разработки, при които са използвани обекти, върху които БАН или нейно самостоятелно звено има права, освен ако в договора е предвидено друго.

(5) При решение на БАН или нейно самостоятелно звено за прекратяване на поддържането на действието на защитния документ за обект на интелектуална собственост, писмено се предлага на създателя на този обект безвъзмездното прехвърляне на изключителното право върху него.

Чл. 4. Правата върху обекти на интелектуална собственост, създадени извън условията на чл. 3, принадлежат на техните автори / изобретатели.

II. ПРОЦЕДУРА ПО РЕГИСТРИРАНЕ И ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВА ВЪРХУ ОБЕКТИ НА ИНДУСТРИАЛНА СОБСТВЕНОСТ И НА НОВИ СОРТОВЕ РАСТЕНИЯ И ПОРОДИ ЖИВОТНИ

Чл. 5. (1) При създаване на обект на индустриална собственост (изобретение, полезен модел, промишлен дизайн и топология на интегрална схема), неговият автор(и) / изобретател(и) уведомява ръководителя на съответното самостоятелно звено или председателя на БАН (в случаите, когато БАН е възложител) с писмен доклад, към който прилага формуляр по образец (*Приложение № 1*).

(2) Докладът и формулярът съдържат кратко описание на разработката, идентификационни данни за създателя, източника на финансиране на разработката – по проект, по възлагане, със собствени средства на БАН или на съответното звено, както и кратка оценка на икономическия потенциал на разработката, която включва посочване на евентуални пазари, потребители, партньори, конкуренти, когато такива са известни.

(3) Отговорникът по интелектуална собственост вписва доклада и формуляра в регистър за интелектуалната собственост на самостоятелното звено или на БАН.

(4) По преценка на директора на самостоятелното звено, съответно на председателя на БАН, може да се подаде искане в Патентното ведомство на Република България за предварително проучване на състоянието на техниката.

Чл. 6. В срок до 30 дни от внасянето на доклада и формуляра в деловодството, отговорникът по интелектуалната собственост изготвя доклад до директора, съответно до председателя на БАН, съдържащ информация относно стойността на техническото решение, очаквания икономически ефект от реализацията, финансовите средства, необходими за издаването и поддържането на защитния документ, териториалния обхват на заявката (национална и международна) и възможността за пазарна реализация.

Чл. 7. (1) Въз основа на информацията от доклада на автора / изобретателя и от доклада на отговорника по интелектуалната собственост, в двуседмичен срок от внасянето на последния, директорът на самостоятелното звено или съответно председателят на БАН взема решение:

1. за подаване на заявка в Патентното ведомство, или
2. за отказ да подаде заявка в Патентното ведомство.

(2) В случаите на ал. 1, т. 1, директорът на самостоятелното звено, съответно председателят на БАН в двуседмичен срок уведомява за взетото решение Научния съвет, съответно Управителния съвет на БАН. Разходите по процедурата подлежат на утвърждаване от Научния съвет на самостоятелното звено, съответно от Управителния съвет на БАН.

(3) В случаите на ал. 1, т. 2, директорът на самостоятелното звено, съответно председателят на БАН в 3-дневен срок внася въпроса за решаване в Научния съвет, съответно в Управителния съвет на БАН, който се произнася в двуседмичен срок.

(4) Въз основа на взетото решение по ал. 1, т. 1 или по ал. 3, отговорникът по интелектуална собственост подпомага автора / изобретателя при оформянето и подаването на заявката в Патентното ведомство и води кореспонденцията с него. Когато заявката е за изобретение, отговорникът подпомага автора / изобретателя при оформянето на описанието, патентните претенции, чертежите, ако са необходими, и реферата.

(5) Директорът на самостоятелното звено и съответно председателят на БАН могат да възложат оформянето на заявката и воденето на кореспонденцията с

Патентното ведомство на представител по индустриална собственост или на експерт от Единния център за иновации при БАН.

Чл. 8. Когато в тримесечен срок от внасянето на доклада на автора / изобретателя в деловодството, директорът / Научният съвет на самостоятелното звено, съответно председателят на БАН / Управителният съвет на БАН не вземе решение за подаване на заявката или отхвърли предложението за подаване на заявка, правото на заявяване преминава върху неговия автор / изобретател.

Чл. 9. (1) Научният съвет на съответното самостоятелно звено, съответно Управителният съвет на БАН, разглежда постъпили искания за предоставяне на лицензии за използване на обекти на индустриална собственост, включително ноу-хау, към които се прилагат мотивиран доклад и икономическа обосновка. Решението се взема в срок до 20 дни след внасяне на искането. При положително становище отговорникът по интелектуална собственост изготвя лицензионния договор.

(2) Предоставените лицензии се вписват в регистъра на интелектуалната собственост на съответното самостоятелно звено или съответно на БАН. Отговорникът по интелектуална собственост извършва необходимите действия за вписването на лицензионния договор в Патентното ведомство.

Чл. 10. С правата върху обектите на индустриална собственост, притежание на самостоятелно звено на БАН или на БАН, се разпорежда съответният Научен съвет по предложение на директора на самостоятелното звено, съответно Управителният съвет на БАН по предложение на председателя на БАН.

Чл. 11. Решенията за използването на обекти на индустриална собственост или за разпореждане с права върху тях при осъществяване на дейността на търговски дружества, създадени с участието на самостоятелно звено на БАН или на БАН се вземат от съответния Научен съвет, съответно от Управителния съвет на БАН. Въз основа на решението се сключва договор, в който се уговарят всички условия.

Чл. 12. (1) Права върху обекти на индустриална собственост се придобиват въз основа на решение на Научния съвет на съответното звено на БАН, съответно на Управителния съвет на БАН.

(2) Придобитите права върху обекти на индустриална собственост се вписват от отговорника по интелектуална собственост в регистъра на интелектуалната собственост на съответното самостоятелно звено или на БАН и се управляват по реда, предвиден в този раздел.

Чл. 13. (1) Решение за заявяване и поддържане на регистрацията на марки на самостоятелни звена и на БАН се взема от Научния съвет, съответно от Управителния съвет на БАН, по предложение на директора, съответно на председателя на БАН.

(2) Отговорникът по интелектуална собственост оформя и подава заявката в Патентното ведомство и води кореспонденцията във връзка с регистрацията. Регистрираните марки се вписват в регистъра на интелектуалната собственост на самостоятелното звено, съответно на БАН.

Чл. 14. Правилата на чл. 5 – чл. 12 се прилагат съответно и при регистриране на нови сортове растения и породи животни.

III. УПРАЖНЯВАНЕ НА АВТОРСКИ И СРОДНИ ПРАВА

Чл. 15. (1) БАН и нейните самостоятелни звена са носители на авторски и сродни права върху произведения на литературата, науката и изкуството.

(2) Авторското право върху периодични издания, сборници, речници, енциклопедии, антологии, компютърни програми, електронни бази данни, каталози, колекции, албуми, дневници и др., създадени в резултат на възлагане по трудово правоотношение или по поръчка на БАН или нейно самостоятелно звено, принадлежи на работодателя (поръчващия), освен ако писмено е уговорено друго.

(3) Работодателят има изключително право, без разрешение на автора и без заплащане на възнаграждение, доколкото в трудовия или друг договор не е уговорено друго, да използва създаденото произведение за свои цели, както и да упражнява това право по начин и до степен, съответстващи на обичайната му дейност.

Чл. 16. (1) Придобиването и отчуждаването на имуществените и прехвърлимите неимуществени права върху произведения се извършва въз основа на договор, одобрен от Управителния съвет на БАН или съответно Научния съвет на самостоятелното звено по предложение на председателя на БАН, съответно на директора на съответното самостоятелно звено.

(2) Договорът по ал. 1 се вписва в регистъра на интелектуалната собственост на БАН, съответно на самостоятелното звено, като се посочват придобитите или прехвърлени права и срокът на договора.

IV. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПРИХОДИТЕ ОТ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ОБЕКТИ НА ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ

Чл. 17. Обектите на интелектуална собственост на БАН или на самостоятелните ѝ звена се вписват като дълготрайни нематериални активи в техния счетоводен баланс.

Чл. 18. (1) При определяне на възнаграждението на автора / изобретателя се вземат предвид:

1. печалбата, реализирана от всички видове използване на обекта по време на действието на правната закрила;

2. ценността и търговското използване на създадения обект на интелектуална собственост;

3. приносът на работодателя / възложителя, като се имат предвид инвестираните финансови и материални средства, знания, опит, персонал и друга помощ за неговото създаване.

(2) За обекти на интелектуална собственост със значителен научен принос, за които не е осъществено производствено и търговско използване, с решение на Научния съвет на самостоятелното звено или съответно на Управителния съвет на БАН, може да бъде определено еднократно възнаграждение на авторите / изобретателите по предложение на директора, съответно на председателя на БАН, което се изплаща от Партида „Интелектуална собственост“.

(3) Приходите от използването на обекта на интелектуална собственост за всяка година от договорения период, се разпределят, както следва:

1. за автора / изобретателя или авторския колектив в размер на 40 %;

2. за самостоятелното научно звено или БАН в размер на 60 %.

(4) Половината от средствата по ал. 3, т. 2 се отделят за обособена партида „Интелектуална собственост“, с цел осигуряване на средства за закрила, управление и защита на интелектуалната собственост на БАН или на съответното самостоятелно

звено на БАН. Научният съвет на самостоятелното звено, съответно Управителният съвет на БАН, приема правила за управление на партидата.

V. РЕГИСТРИ НА ОБЕКТИТЕ НА ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ

Чл. 19. Отговорниците по интелектуална собственост в самостоятелните звена и в БАН създават и поддържат регистър на обектите на интелектуална собственост, в който се вписват: данните по чл. 5, чл. 6, чл. 9 – 14, чл. 15 и чл. 16, ал. 2 от настоящия Правилник, решението на Председателя на Патентното ведомство за издаване и поддържане на защитния документ, сключените лицензионни договори, договори за продажби и др., за всеки обект на интелектуална собственост. За обекти на авторско право се отбелязва датата на създаване на произведението, като се посочва неговия автор.

Чл. 20. Единният център за иновации на БАН води регистъра на интелектуалната собственост на БАН.

Чл. 21. Отговорниците по интелектуална собственост в самостоятелните звена и в БАН предоставят информация на всеки 6 месеца на Единния център за иновации при БАН относно заявени или регистрирани обекти на интелектуална собственост.

VI. ЕДИНЕН ЦЕНТЪР ЗА ИНОВАЦИИ ПРИ БАН

Чл. 22. (1) Единният център за иновации при БАН (ЕЦИ – БАН) подпомага БАН и нейните самостоятелни звена в дейността, свързана със закрилата и реализацията на обектите на интелектуална собственост.

(2) ЕЦИ – БАН консултира и подпомага правната защита на БАН и нейните самостоятелни звена във връзка със създадените в тях обекти на интелектуална собственост.

(3) ЕЦИ – БАН извършва патентни проучвания в световните бази данни, оформя документацията във връзка с подаването на заявки в Патентното ведомство и води кореспонденцията с него, изготвя договори за използване на обектите на интелектуална собственост.

Чл. 23. ЕЦИ – БАН изготвя справки за интелектуалната собственост, технологичния трансфер и иновациите в БАН и в самостоятелните звена на БАН на базата на информацията от регистрите за интелектуалната собственост на БАН и на съответните звена на БАН, изисканата от БАН и звената на БАН информация, както и информацията, постъпила от системата СОНИКС и от годишните отчети на звената.

Чл. 24. ЕЦИ – БАН организира периодични семинари, информационни дни и работни срещи и изготвя препоръки по въпроси, свързани с интелектуалната собственост, технологичния трансфер и иновациите.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. В срок до два месеца от влизането в сила на този правилник, самостоятелните звена приемат вътрешни правила за закрила и управление на обектите на интелектуална собственост, съобразени със спецификата на съответната дейност и взаимоотношенията на звената с трети лица във връзка с интелектуалната собственост.

§ 2. В срок до един месец от влизането в сила на този правилник директорите на самостоятелните звена на БАН, съответно председателят на БАН, определят отговорник по интелектуална собственост. Функциите на отговорник по интелектуална собственост за БАН могат да бъдат възложени от председателя на БАН на експерт от ЕЦИ – БАН.

§ 3. Правата и задълженията на страните по трудовото правоотношение по повод създаване, използване и закрила на притежаваните от БАН и нейните самостоятелни звена обекти на интелектуална собственост се уреждат в Правилника за дейността на съответното самостоятелно звено на БАН и в съответните трудови, граждански или докторантски договори.

§ 4. Във всеки от договорите по § 3 се включва задължение за запазване в тайна на всички обстоятелства, станали известни в процедурата по създаване и закрила на интелектуалния продукт, за период не по-кратък от 3 години след прекратяване на договора. При неизпълнение на задължението за конфиденциалност председателят на БАН, съответно директорът на самостоятелното звено на БАН предприема действия за защита на правата и законните интереси на БАН, съответно на самостоятелното звено.

§ 5. За всички неуредени в настоящия правилник въпроси се прилага българското законодателство.

§ 6. Правилникът отменя Правилника за регистриране, закрила и използване на обектите на интелектуална собственост в Българска академия на науките, приет на 16-то заседание на Петото ОС на БАН на 22 юни 2009 г.

§ 7. Правилникът влиза в сила от деня на приемането му от Общото събрание на БАН.

Приложения:

№ 1 Формуляр за уведомяване

№ 2 Образец на Регистър на обектите на интелектуална собственост

Този правилник е приет от Осмото Общо събрание на БАН на неговото 18-то заседание, проведено на 18 октомври 2021 г.